Eurofundusze 2014-2020: obszary wiejskie (cz.2)

Kategoria: Rozwój i fundusze
Opublikowano: niedziela, 03, marzec 2013 02:00
Jarosław Komża
Odsłony: 1608

W części pierwszej przedstawiliśmy Państwu obszary wiejskie z punktu widzenia polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Dziś dowiedzą się Państwo, które z nich polityka rozwoju regionalnego kraju uznaje za tzw. obszary strategicznej interwencji (OSI), i co z tego wynika. A w kolejnych odcinkach pokażemy te obszary w zapisach strategii rozwoju obszarów wiejskich, która po Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR) jest trzecim punktem odniesienia dla programowania interwencji funduszy europejskich w latach 2014-2020.

Różne typy obszarów wiejskich w polityce regionalnej

Obszary wiejskie w KSRR postrzegane są w sensie funkcjonalnym nie tylko jako obszary o funkcji rolniczej. Planowana interwencja polityki regionalnej odnosi się do różnych typów obszarów wiejskich i będzie zróżnicowana w zależności stopnia ich rozwoju oraz w zależności od położenia wobec ośrodków miejskich. W związku z tym działania polityki regionalnej dla rozwoju obszarów wiejskich nakierowane będą na rożne typy obszarów wiejskich. Należą do nich:

a. zurbanizowane obszary wiejskie, znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie największych miast, gdzie konieczna jest zwłaszcza poprawa sytuacji przestrzennej oraz działania integrujące z obszarami miast;
b. obszary wiejskie w zasięgu oddziaływania największych ośrodków, w których czynniki i zjawiska rozprzestrzeniania procesów rozwojowych są silne, co wpływa na zróżnicowaną strukturę gospodarczą i względnie dobrą strukturę społeczną tych obszarów lecz konieczne jest wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych;
c. obszary wiejskie położone peryferyjnie, na których oddziaływanie największych ośrodków miejskich jest nikłe, co powoduje konieczność interwencji przełamującej utrzymywanie się szeregu niekorzystnych zjawisk społecznych, niekorzystną strukturę gospodarczą i utrudniony dostęp do usług publicznych.

Wiejskie obszary funkcjonalne - obszarami strategicznej interwencji państwa

KSRR jako instrument realizacji jednej ze swoich zasad – koncentracji geograficznej – wprowadza kategorię obszarów, wobec których (a) wymagana jest interwencja rządu, ze względu na ciężar, którego region sam nie jest w stanie udźwignąć oraz (b) obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju. Nazywane są one obszarami strategicznej interwencji (OSI). Wyznaczane maja być głównie na poziomie statystycznym NTS2 (regiony) i NTS3 (podregiony).

Wśród OSI KSRR wyróżnia obszary problemowe, w tym "***obszary, w szczególności wiejskie, o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe".*** Reasumując zapisy KSRR, wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług zaplanowane zostało na dwa sposoby:

(1) Działania restrukturyzacyjne:

a. Zwiększenie możliwości zatrudnienia poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej grup mieszkańców, które odeszły bądź chciałyby odejść z rolnictwa, i które napotykają największe problemy na rynku pracy z powodu braku wykształcenia i kwalifikacji;

Phoca PDF

b. Zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego; - Wspomaganie rozwoju miast powiatowych i innych miast o znaczeniu lokalnym;
c. Tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych na obszarach charakteryzujących się niską konkurencyjnością rolnictwa, a tym samym do zatrudnienia w sektorze pozarolniczym, przez wspomaganie sieci, np. doradczych, inkubatorów przedsiębiorczości, parków przemysłowych;

(2) Działania wyrównawcze na rzecz zwiększenia dostępu do usług publicznych służące podniesieniu jakości życia i pracy na zapóźnionych obszarach wiejskich:

Obszary koncentracji tych działań ilustruje mapa nr 36 na str. 124 KSRR. Wskazuje ona powiaty, dla których występuje co najmniej 6 z 9 niekorzystnych zjawisk: odsetek dzieci w wieku lat 3-5 objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola, punkty i zespoły przedszkolne) poniżej 50%; średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej w 2008 r. co najmniej 15% niższe od średniej krajowej; liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadająca na 1 komputer z dostępem szerokopasmowym w 2008 r. co najmniej 20% większa od średniej krajowej; odsetek ludności korzystającej z kanalizacji w 2008 r. poniżej 50%; udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku (2008) poniżej 50%; liczba lekarzy na 1 tys. mieszkańców w 2008 r. co najmniej 50% mniejsza od średniej krajowej; liczba osób przypadających na 1 zakład opieki ambulatoryjnej w 2008 r. co najmniej 40% większa od średniej krajowej; zgony niemowląt na 1 tys. urodzeń żywych powyżej średniej krajowej w 2006 r.; średnia liczba uczestników imprez w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w latach 2003- 2007 na 1 mieszkańca poniżej średniej krajowej, frekwencja w wyborach samorządowych w 2006 r. niższa niż 45%. Dokładne granice tych obszarów problemowych wyznaczone zostaną w Strategii Rozwoju Województwa oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa na podstawie najbardziej odpowiednich dla danego regionu wskaźników obrazujących nasilenie różnych problemów na poziomie regionalnym.

Z analiz na potrzeby KSRR wynika, że obszary wiejskie o najgorszym dostępie do dóbr i usług publicznych znajdują się na terenie całego kraju i nie są silnie skoncentrowane przestrzennie. Większa koncentracja przestrzenna występuje natomiast w przypadku powiatów o niekorzystnych wskaźnikach społeczno-gospodarczych. Strefy te koncentrują się na terenie wschodniej Polski (w tym na również północy i południu woj. mazowieckiego), w woj. kujawsko-pomorskim oraz na obszarze woj. zachodniopomorskiego.

Polityka regionalna do roku 2020 skupiać się będzie, nie jak dotychczas, na dofinansowywaniu punktowych, niepowiązanych ze sobą inwestycji w usługi publiczne, lecz na moderowaniu usprawniania systemów dostarczania usług (edukacyjnych i szkoleniowych, medycznych, komunikacyjnych, komunalnych i związane z ochroną środowiska, kulturalnych) dla osiągania założonych w KSRR wskaźników.

Integracja

Polityka regionalna w odniesieniu do obszarów wiejskich ma być zbieżna i ściśle zintegrowana z pozostałymi politykami rozwojowymi, w tym w szczególności z polityką rolną, gospodarczą, społeczną, edukacyjną, środowiskową i transportową. Obok działań specjalnie zaplanowanych wobec wiejskich obszarów problemowych, większość działań KSRR ma również wpływać pozytywnie na rozwój obszarów wiejskich. Są to m.in. działania zwiększające dostępność komunikacyjną, rozwój instytucji

Phoca PDF

otoczenia biznesu, wspieranie specjalizacji, działania horyzontalne w zakresie kapitału ludzkiego, intelektualnego i społecznego, wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.

Źródło: KSRR

Phoca PDF